

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsi

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Lapin maakuntamuseo - alueellinen vastuumuseo - lausuu alueidenkäyttölain luonnoksesta seuraavaa:

Lapin maakuntamuseo kiinnittää yleisesti huomiota siihen, että viimeisimmät muutokset liittyen alueidenkäyttölain sekä rakentamislain uudistuksiin ovat oleellisesti heikentäneet kulttuuriympäristön säilyttämisen mahdollisuuksia lain keinoin. Kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan rakennettua kulttuuriympäristöä, kulttuurimaisemaa ja arkeologista kulttuuriperintöä. Lapin maakuntamuseon näkemyksen mukaan alueidenkäyttölakia koskevassa esityksessä tulee huolehtia siitä, että kaikki nämä eri osa-alueet ja niiden arvot otetaan huomioon jokaisella kaavatasolla.

5 § Alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet

Alueidenkäytön suunnittelun tavoitteina ei yksiselitteisesti mainita kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka kuitenkin keskeisesti ovat sidonnaisia alueidenkäyttöön. Kohdassa 4 kulttuuriarvot mainitaan, mutta jää epäselväksi tarkoitetaanko näillä erityisesti vain rakennetun ympäristön kulttuuriympäristöjen vaalimista, vai kulttuuriarvoja laajemmin. Alueilla on runsaasti kulttuuriarvoja, jotka eivät liity rakennettuun ympäristöön. Sanamuotoa tulisi tässä tarkentaa.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

14 § Elinvoimakeskuksen tehtävät

Elinvoimakeskusten tehtävinä luetellaan säännöskohtaisessa perustelussa muun muassa, että Elinvoimakeskuksen alueidenkäytön edistämistehtävään kuuluisi kestävän yhdyskuntarakenteen, ilmastotavoitteiden, kiertotalouden ja luonnon monimuotoisuuden edistäminen rakennetussa

ympäristössä. Perusteluissa ei mainita kulttuuriperintöön liittyvien tehtävien edistämistä, vaikka se kuuluu olennaisesti lueteltujen tehtävien rinnalle. Elinvoimakeskusten tehtäviin tulisi lisätä kulttuuriperinnön vaalimisen edistämistehtäviä.

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

-

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

21 § Maakuntakaavan tarkoitus ja 22 § Maakuntakaavan laatiminen ja hyväksyminen

Maakuntakaavan tehtävä on esityksessä rajattu vain maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittävien alueidenkäytön periaatteiden esittämiseen ja maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisten alueiden osoittamiseen kaavassa. On erityisen tärkeää huomata, että Lapin olosuhteissa on laajoja alueita, joilla maakuntakaava on ja todennäköisesti tulee olemaan ainoa voimassa oleva kaavamuoto. Näillä alueilla on kuitenkin huomattavia määriä maankäytön intressejä, eikä niitä ratkaistaisi ehdotuksen mukaisessa laissa enää lainkaan. Näillä alueilla sijaitsee myös monia maiseman ja kulttuuriperinnön kannalta merkittäviä alueita ja kohteita, joita ei siis enää lainkaan osoitettaisi maakuntakaavassa, mikäli ne eivät olisi maakunnallisten tai valtakunnallisten alueiden käytön tavoitteiden kannalta tarpeen. Tämä esitetty lakimuoto todennäköisesti edistäisi alueidenkäytön ristiriitoja alueilla, joilla ei ole voimassa kuntakaavoja, koska ainoana kaavamuotona säilyisi maakuntakaava, jossa ei kuitenkaan voisi huomioida paikallisen tason maankäytön intressejä, jolloin maankäytön maakunnalliset intressit merkittävästi yli korostuisivat.

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

34 § Yleiskaavan sisältövaatimukset

Huomio kiinnittyy siihen, ettei yleiskaavan sisältövaatimuksissa mainita kulttuuriperintöä ja kulttuurihistoriallisia arvoja spesifisti. Kaavoitettavilla alueilla on useasti varsin merkittäviä kulttuurihistoriallisia arvoja, joiden selvittämistä tarpeeksi kattavalla tavalla tulisi edellyttää suoraan laissa.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

50 § Asemakaavan sisältövaatimukset

Kuten yleiskaavan sisältövaatimuksissa, myös asemakaavan kohdalla tulisi edellyttää kulttuurihistoriallisten arvojen vaalimista ja huomioon ottamista.

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

-

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

-

Kommentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentti luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsi)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Kyläniemi Hanna
Lapin maakuntamuseo